

2007. 21. marts

Krāslavas pils ieplānotā gaišā rītdiena

Inga Kavinska

Pavisam maz laika palicis arī līdz 19. maijam, kad Krāslavā tiks atklāta valsts mēroga akcija „Apceļosim Latvijas pils un muižas”. Savulaik greznās Krāslavas pils pienācīgai atjaunošanai sarosījušies paši krāslavieši, iesaistoties pārrobežu projektos un piesaistot līdzekļus sava kultūras pieminekļa sakopšanai.

Greznās pils noriets

Krāslavas pils komplekss aizņem 14,4322 ha lielu teritoriju. Pils apbūve ar parku un parka arhitektūru ir iekļauta Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā. 2005. gadā pils komplekss ar parka teritoriju ir ierakstīts Zemesgrāmatā. Šobrīd

darbi. Sienu zondāžas rezultātā tika atklāti unikāli pils telpu sienu gleznojumi, kas attiecas uz 18. gadsimta otro pusi – ziedu vītnes, cilvēku figūras, Romas skati. Kā tika konstatēts, Itālijas skati uz pils iekšsienām uzgleznoti pēc Džovanni Batistas Piranēzi gravīru paraugiem.

Pēc unikālajiem atklājumiem, lai novērstu pils tālāku demolēšanu, tika aizmūrēti pirmā stāva logi, slēgtas telpas, kurās atradās sienu gleznojumi.

Pils pārdošanas neveiksmes

2003. gadā Krāslavas novada dome pārņēma pili no valsts savā īpašumā, taču nespēdama tikt ar objektu galā, nolēma to pārdot. Pili bija plānots pārdot kopā ar parku 144 322 kvadrātmetru platībā un sākuma cena plānotajai

atjaunošanai, pēc pašvaldības aplēsēm, bija nepieciešami aptuveni pieci miljoni latu.

Varbūt tikai pateicoties strikto izmantošanas nosacījumu dēļ neveiksmi cieta visi pils pārdošanas mēģinājumi.

Mēģināsim atjaunot paši

Brauca tūristi, gar pils mūriem pastaigājās savējie un tik vien gurdī nopūtās, ko nu vairs.

Taču pēdējās pašvaldību vēlēšanās ievēlētā novada dome ar priekšsēdētāju Gunāru Upenieku (nu jau 9. Saeimas deputātu) priekšgalā lēma savādāk. Kāpēc par latu atdot svešiem? Atjaunot paši.

Lai cik utopiski kādam likās šie sapņi, jo citādi to nevar nosaukt, tomēr ceļš tika iezīmēts, atlika tikai sākt pa to iet.

Uz Krāslavu tika ataicināts

mājvietu rastu Vēstures un mākslas muzejs, izstāžu zāle. Te varētu atrasties arī konferenču zāle, viesnīca, restorāns, atpūtas komplekss. Palīgēkās izvietotos Tūrisma informācijas centrs. Dīķis būtu iztīrīts, celiņi izgaismoti. Pa atjaunotajām parka terasēm ziemā varētu slēpot, vieta atrastos arī nelielam pacēlājam, tiktu izveidotas arī apgaismotas distanču slēpošanas trases.

Sakopšanas talkām sekos pils tehniskais projekts

Kā pastāstīja Krāslavas novada domes attīstības nodaļas vadītāja Ināra Dzalbe, ar kuras pūlēm tad arī top vai visi ar pils kompleksu saistītie projekti, - „Manā redzējumā Plāteru pils kompleksam jākļūst par Krāslavas kultūrvēsturisko centru, par Krāslavas un Latgales reģiona

un centrālie vārti, izbūvēts skatu laukums.

Piesaistot investīcijas, tuvākajos pāris gados ir iecerēts izstrādāt pils tehnisko projektu, iztīrīt dīķi, atjaunot parka celiņu segumu, sakārtot grotas, centrālās kāpnes, ierīkot apgaismojumu, un, protams, organizēt pils kompleksa mārketinga pasākumus.

Nesen novada domē tika rīkots seminārs „Krāslavas gaišā pils – vakar, šodien un rīt”, kurā dalību ņēma un par pils arhitektoniski māksliniecisko izpēti stāstīja SIA „Arhitektoniskās izpētes grupa” arhitekte Liesma Markova, kurai šī nav pirmā tikšanās ar Krāslavas pili. Viņa kopā ar kolēģiem te strādāja jau astoņdesmitajos gados un tagad izteica cerību atkal redzēt visu bijušo pils godību atjaunotu.

reali tiek apsaimniekota vienīgi kompleksa ēka Pils ielā 8, kur atrodas Krāslavas vēstures un mākslas muzejs.

Bijusī grāfu Broel-Plāteru rezidence - Krāslavas pils atrodas uz viena no pilsētas pakalniem, kompleksā ar taisnstūra parādes pagalmu, kas apjots ar saimniecības ēkām un itāļu stila terasveidīgu parku. No pils paveras plaša perspektīva uz pilsētu un Daugavas ieleju. Pakalna pakājē plešas romantisks ainavu parks ar mākslīgi veidotu grotu, dīķi un tuvumā esošo pils bibliotēku.

Pils tapusi 18. gadsimta vidū, kā divstāvu barokāla celtni, taču gadu gaitā tā vairākkārt stipri pārbūvēta.

20. gadsimta sākumā pili izlaupīja un izdemolēja. Pēc atjaunošanas darbiem, līdz pagājušā gadsimta septiņdesmitajiem gadiem pils ēkā atradās Krāslavas ģimnāzija. Pēc tam, kad skola pārvācās uz citām telpām, arī sākās kādreiz tik greznās pils noriets.

Unikālie atradumi

1984. gadā sākās pils izpētes

izsolei bija 153 000 latu. Vairāki pretendenti izrādīja interesi par šo unikālo pieminekli. Taču milzīgās izmaksas atturēja pircējus izdarīt liktenīgo pirkumu.

Pils komplekss tobrīd bija tiklīdz nolaists, ka tas tika iekļauts 100 Latvijas apdraudētāko kultūras pieminekļu sarakstā un tā

Valsts pieminekļu aizsardzības inspekcijas vadītājs Juris Dambis, vadītāja vietnieks Jānis Asaris, ainavu arhitekts Ilze Janelis. Ikviens speciālistu ieteikums tika ņemts vērā, izstrādājot Krāslavas pils kompleksa un parka atbilstības koncepciju.

Pils ēkā pēc restaurācijas sev

lepnumu, plaši apmeklētu un populāru kultūras, izglītības un tūrisma objektu.”

Pagājušajā gadā ar Hipotēku bankas, novada domes, uzņēmēju un iedzīvotāju atbalstu tika rīkotas pirmās parka sakopšanas talkas – izzāģēti vecie koki, atjaunotas kāpņu margas, žogs

Krāslavieši sarosījušies, piesaistot Eiropas finansējumu

Šobrīd, lai piesaistītu finansējumu pils kompleksam, novada dome ir iesaistījies vairākos pārrobežu projektos. Viens no tiem - projekts „Jaunas pārrobežu iniciatīvas kultūrvēsturiskā mantojuma apsaimniekošanā Latvijas, Lietuvas un Baltkrievijas pierobežas teritorijā”, kura kopējais finansējums ir 439 tūkstoši eiro, no tiem 75% atvēlējusi Eiropas reģionālās attīstības fonda pārrobežu sadarbības programma INTERREG IIIA. Projekta ietvaros tiks organizēti ļoti daudzi pasākumi – pieredzes apmaiņas braucieni, apaļā galda diskusijas par kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas jautājumiem, mākslinieku plenēri, bērnu zīmējumu konkursi, talkas; tiks izstrādāts jauns starptautisks maršruts – „ceļojums par pilīm un muižām Baltijas Ezeru zemē”, izdotas skatu kartiņas, utt. Tiks izstrādātas priekšizpētes un tehniskie projekti diviem mērķobjektiem – Grāfu Plāteru pilij Krāslavā un Stanislavavo muižas pārvaldnieka ēkai Švenčios pilsvaldībā. ■